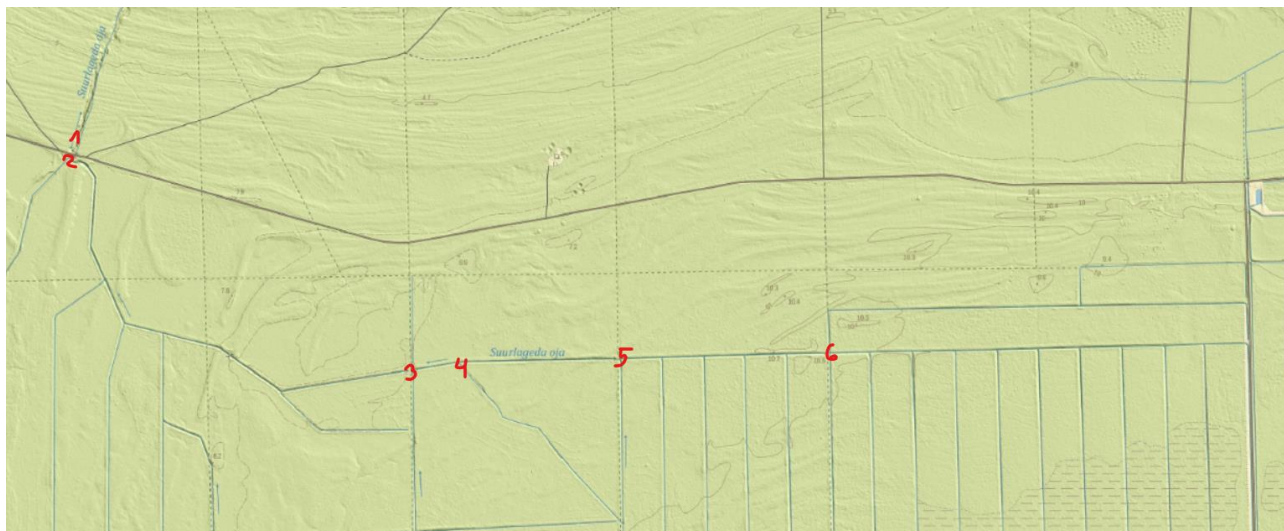

Suurlageda oja (VEE1083400) vaatlus

Vaatluse aeg 20.10.24. Vaatleja Marko Vainu

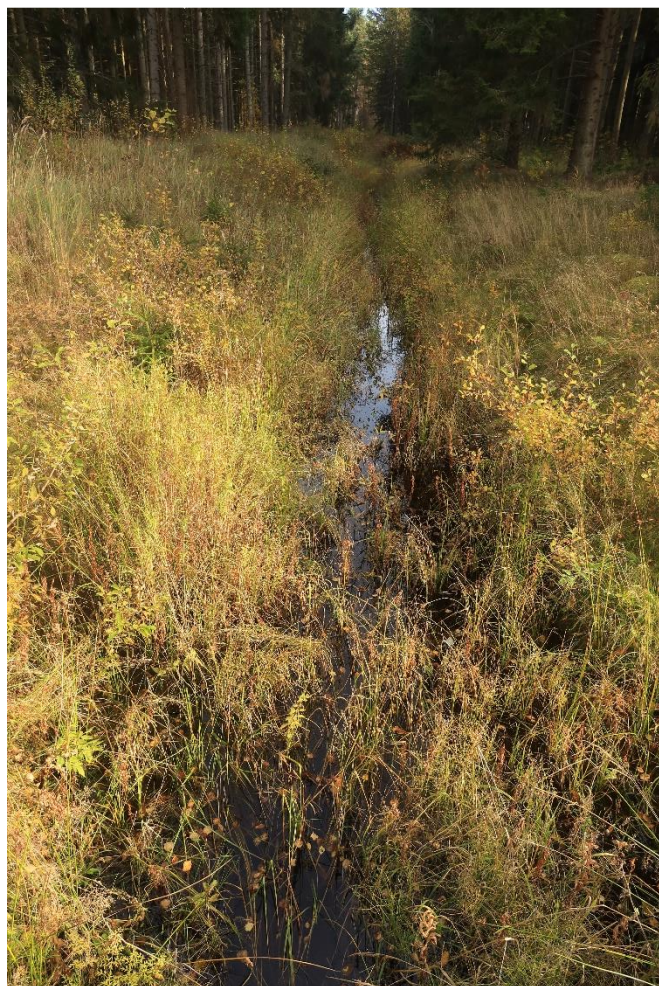
1. Kena, sälkorus voolav oja:

2. Edelast suubub sirge ja veerohke kraav. Ei näinud visuaalselt palju veevaesem välja, kui oja telg, kuid voolu kiirus oli suurem mööda oja telge. Pärast ühinemiskohta olev **truup on ETAKis nihkes**.

3. Näeb välja, nagu kraav. Vesi voolas mõõduka kiirusega, tarnad kasvasid sees:

4. Kagust suubuv kraav oli kuiv.

5. Lõunast suubuv kraav oli üsna veerohke, kuid idast tuli siiski selgelt rohkem vett.

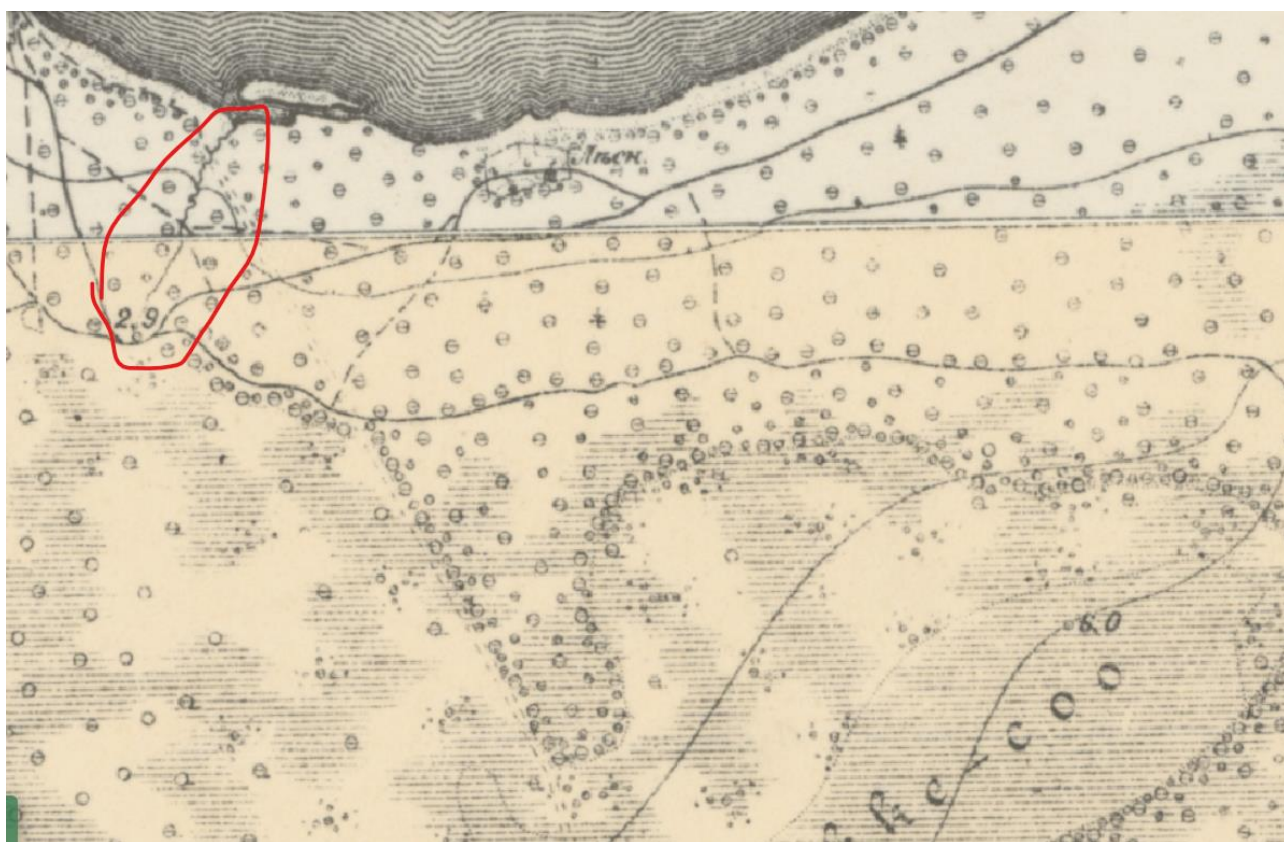
6. Voolav vesi tuli lõunast. Ida pool oli kraavis vesi sees, kuid seisis. Põhja poolt ühinevas kraavis oli samuti vesi sees, kuid sinna oli see valgunud truubi juurest tagasi, sest kümnekonna m kaugusel oli kraav kuiv.

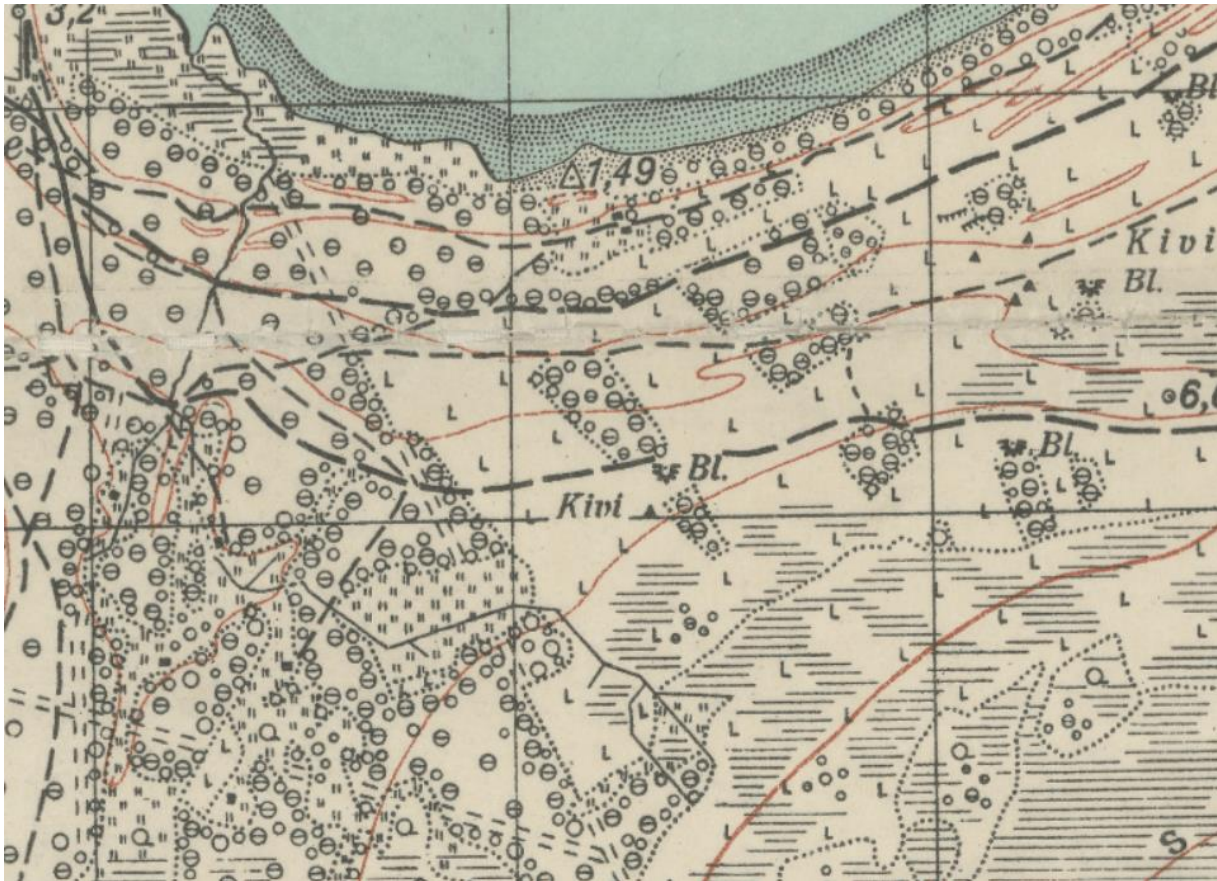

Olukord ajaloolistel kaartidel:

Verstasel kaardil on kujutatud oja lähtuma enam-vähem punkti 2 asukohast:

EV 1:25 000 topokaardil on peal nii vaatluspunkti 2 lõunast suubuv voolusäng kui ka sirgendatud oja säng, mis tuli vaatluspunkti 4 kagust suubuvat ja Lakesoo loodenurgast algavat telge mööda:

NL 1:10 000 topokaardil 1959. aastast on peal ka tänapäeval oja ülemjooksuks loetav ning Lakesoo põhjaservas kulgev sirge ida-läänesuunaline kraav. See ei ulatu aga Lakesoo idaservani, kuhu oja telg tänapäeval pikendatud on:

Järeldused:

Suurlageda oja on loodusliku algupäraga ning saanud looduslikult alguse tõenäoliselt Lakessoo loodeosast. Tänapäeval oja ülemjooksuks loetav kraav on aga hilistekkeline ning seda pole põhjendatud oja ruumikuju hulka lugeda. Algupärasem säng tundub olevat see, mis suubub vaatluspunkti 4. Vaatluse ajal oli see aga kuiv, mistõttu ei sobi oja lähteks. Vaatluspunktis 5 lõunast tuleva kraavi ühinemiskohas olid vooluhulgad liiga ebavõrdsed, et seda kohta oja lähteks lugeda. Ka vaatluspunktis 6 olid koonduvad vooluhulgad ebavõrdsed, kuid rohkem vett tuli lõuna suunast ning praegu oja osaks loetav ida poolt tulev kraav oli veevaesem. Lõunast tulevale kraavile Suurlageda oja staatuse andmine pole aga põhjendatud, kuna see on kindlasti hilistekkeline. Seega olukorras, kus oja loodusliku lähte asukoht pole tänapäeval enam tuvastatav, näib olevat õiglaseim lahendus lühendada senist oja telge nii, et see **algab punktist 6**.